

- Az ifjúság „kis alkotmánya”
- Ki mire emlékszik
- Újfajta gólyaképzés
- Szórakozott professzorok

SZEGEDI

Egyetem

IX. évf. 11. szám A SZEGEDI FELSOOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA 1971. október 8.

Számvetés és erőgyűjtés félévszázad után

Ünnepi beszélgetés dr. Márta Ferencel, a tudományegyetem rektorával

A történelem időszámításában 50 esztendő rövid idő. Hazánkban is több mint 600 éves múltra tekint vissza a felsőoktatás. A szegedi egyetemek mégis megállnak egy pillanatra az első félévszázad után, hogy visszapiantssanak az eltelt 50 esztendő sikereire, tapasztalataira, s egyben erőt gyűjtsenek a következő 50 esztendő munkájához is. Mi indokolja, hogy a fiatal szegedi egyetemek ilyen nagy ünnepségsorozat-tal adoznak az 50-ik születésnapnak?

— Ezzel a kérdéssel kerestük meg dr. Márta Ferenc egyetemi tanárt, a József Attila Tudományegyetem rektorát, akinek, mint az ünnep szónokának, az utóbbi időben alkalma volt elmerülni a szegedi felsőoktatás történetében és összegezni az eltelt időszak tanulságait.

— A mi egyetemeink valóban ifjú intézmények — állapította meg válassza bevezetőjében dr. Márta Ferenc. — Ma mégis bizonyos büszkeséggel mondhatjuk a velünk ünneplő vendégek, a bennünket korban-rangban megelőző testvéregyetemek, országunk és városunk vezetői előtt, hogy helyt álltunk az ifjúság tudásának gyarapításában, a tudomány művelésében és számos eredménnyel járultunk hozzá a általános haladáshoz hazánk és népünk érdekében.

— És bár egyetemeink csak 50 esztendősek, nem feledkezhetünk el arról, hogy Szeged városa másfél évszázados küzdelmet folytatott azért, hogy egyetemet mondhasson magáénak, az 1970-ből származó szavakat idézve, hogy „a filozófiának széket emelhesen”. Végül is a város oly régi kívánságának teljesülését — paradox módon — a háborút elvesztése hozta meg. Hiszen mint köztudott, a szegedi egyetem jogelődje a kolozsvári egyetem volt, amelyet az első világháborút követő békeszerződés folytán Magyarország területére kellett áthelyezni. A város áldozatvállalása ebben a nehéz időszakban is megnyilvánult: akkori polgármestere *Somogyi Szilveszter* nagy aktivitással járt el az egyetem létrehozása ügyében, így sikerült az oktatás megindulásához szükséges anyagi feltételeket rövid idő alatt biztosítani.

Olyan épületeket kapott az egyetem, amelyek még ma is intézményeink tulajdonában vannak, s amelyek hozzájárultak a városkép szépítéséhez is. Gondolok itt például a Rerrich Béla tervezte Dóm tér építészeti kompozíciójára, vagy a Tisza parti klinika sorra.

Az akkor emelt épületek igazi jelentőségét azonban nem szépségük, hanem a bennük elhelyezkedő tudományos intézetek adják meg, hiszen ezekben évtizedek óta világszerte elismert kutató tevékenység folyik.

— A jubileum jó alkalom éppen a tudományos sikerek felemlítésére. Arra kérjük tehát, hogy ezekről az eredményekről is beszéljen olvasóinknak.

— Mint egyik tudósunk száz évvel ezelőtt megállapította „az egyetemet nem a néma falak, hanem tanárai szelleme alapítja meg”. Ma ezt a mondatot úgy módosíthatnánk, hogy az egyetemet oktatóinak és ifjúságának szelleme teszi egyetemmé. Ennek megfelelően szívesen emlékezünk azokra az elhunyt, vagy már nem nálunk működő tudósokra, akiknek szelleme mozgással, élettel telítette a néma falakat. Mindannyiukat felsorolni természetesen a tudománytörténet feladata, itt csak néhányat emelhetünk ki a legnagyobbak közül. Hiszen egyetemeinken tanítottak és kutattak *Búza László* a

nemzetközi jog, *Erekly István* a közgazgatási és pénzügyi jog, *Polner Ödön* a magyar közjog területén. Itt ért el jelentős eredményeket *Baló József* a kórbonctan, *Issekutz Béla* és *id. Jancsó Miklós* a gyógyszer-tan, *ifj. Jancsó Miklós* és *Rusznayk István* a belgyógyászat, *Miskolczy Dezső* az elmekörtán, *Szent-Györgyi Albert* a biokémia kutatásában, *Csengeri János* a klaszszika-filológia, *Imre Sándor* a neveléstudomány, *Mészöly Gedeon* a finn-ugor nyelvészet, *Sik Sándor* a magyar irodalomtörténet területén. Maradandót alkotott *Apáthy István* az állattan, *Gombás Pál* a fizika, *Rieszt Frigyes*, *Haar Alfréd*, *Kerékiártó Béla*, *Szökefalvi-Nagy Gyula*, *Rédei László* a matematika kutatásában.

— Egyetemünk professzoraként nverte el a Nobel-díjat *Szent-Györgyi Albert* az izommozgás biokémiájának területén elért tudományos eredményéért.

Szegedről kapta nevét az a matematikai iskola, melyet lényegében *Rieszt Frigyes* alapozott meg. Az *Acta* néven megjelent és maig is megjelenő kiadványsorozatok kibocsátása már 1922-ben megkezdődött, s számos régi Actánkat az irántuk megnyilvánuló nagy érdeklődés miatt, az elmúlt években újra kellett nyomtatni.

Említésre méltóak továbbá azok a haladó s azóta híressé vált kezdeményezések is, amelyek az ifjúság köréből indultak ki, így például a *Budai György* által 1929-ben életre hívott agrár-settlement mozgalom, vagy a

(Folytatás a 2. oldalon.)

Mi, a két szegedi egyetem rektora és tanácsa, köszöntjük e sorok olvasóit

EGYETEMEINK, AMELYEK EGYKOR UGYANAZON UNIVERSITÁS KÜLÖNBÖZŐ KARAIKÉNT MŰKÖDTEK, ALAPÍTÁSUK 50. ÉVFORDULÓJÁHOZ ÉRKEZNEK. EZT AZ ÖRVENDETES ESEMÉNYT RÉGI SZOKÁS SZERINT JELENTJÜK A TUDOMÁNYOS VILÁGNAK. SZERETNÉNK, HA MINDAZOK, AKIK ISMERIK A TUDOMÁNY MŰVELESE ÉS A FIATALOK OKTATÁSA TERÉN VÉGZETT MUNKÁNKAT, OSZTOZNÁNAK ÖRÖMÜNKBEN. A TISZAPARTI VÁROSBA ERKEZŐ VENDEGEINK TANÚI LEHETNEK ANNAK, HOGYAN DOLGOZUNK ITT A SZOCIALIZMUS MEGALAPOZÁSÁN, MIT ÉRTEK EL EGYETEMEINK AZ IGAZSÁG ÉS EMBERSEG FÉNYÉNEK TERJESZTÉSÉBEN, MIVEL JÁRULTUNK HOZZÁ A TUDOMÁNYOK GYARAPÍTÁSÁHOZ.

A JUBILEUM MEGEMLÉKEZÉSÉRE — 1971. OKTÓBER HÓ 9—12 NAPJAI RA — TISZTELETTTEL ÉS SZERETETTEL MEGHÍVJUK.

Tóth Károly

A JÓZSEF ATTILA TUDOMÁNYEGYETEM REKTORA

Márta Ferenc

A SZEGEDI ORVOSTUDOMÁNYI EGYETEM REKTORA

ÜNNEPI PROGRAM

Október 9-én

18 óra

A két egyetem hallgatóinak fáklyás felvonulása az egyetemek központi épületéhez.

Az ifjúság nevében *dr. Vetró Gábor* KISZ-titkár köszönti az egyetem vezetőit és vendégeit.

Nagy László: József Attila c. verse. József Attila — Bárdos: Dolgozni... c. énekkari száma.

A ifjúság nevében *Vastagh Pál* KISZ-titkár emlékezik meg az évfordulóról.

A József Attila szobor megkoszorúzása.

Az egyetemek életét, fejlődését bemutató ünnepi kiállítás megnyitása.

Megnyitót mond: *dr. Csákány Béla* rektorhelyettes.

19.30 óra

A két egyetem rektora fogadást ad a központi épület Aulájában. (Meghívtak részére)

20 óra

Az Egyetemi Stúdió előadása. Bemutatóra kerül „Örök Elektra” című összeállítás. (Auditorium Maximum).

Október 10-én

10 óra

Ünnepi diszülés a Szegedi Nemzeti Színházban.

A díszülést megnyitja *dr. Tóth Károly*, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektora. Ünnepi beszédet tart *dr. Márta Ferenc*, a József Attila Tudományegyetem rektora.

Műsor: Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus. Előadja a Szegedi Zenebarátok Kórusa, vezényel *Vaszy Viktor* zenei főigazgató. A szólót énekli *Simándy József* Kiváló Művész, a Magyar Állami Operaház tagja.

17 óra

A két egyetem Tanácsa fogadja az Egyetemek és Főiskolák képviselőinek köszöntését. (Aula)

20 óra

Az egyetemi hallgatók kultúrscsoportjainak bemutató előadása. (Auditorium Maximum)

Október 11-én

10 óra

A József Attila Tudományegyetem és a Szegedi Orvostudományi Egyetem Tanácsa, a hivatalos delegációk és a meghívottak átvonulása az Egyetem Központi épületéből (Dugonics tér) a díszdoktorrá avatás helyére (Városi Tanács, Széchenyi tér).

10.30 óra

Díszdoktorrá avató tanácsülés a Városi Tanács dísztermében.

16 óra

Díszdoktorok székfoglaló előadásai.

Aulában:

16 óra *Viktor Mihajlovics Csikvadze* professzor, az állam- és jogtudományok honoris causa doktora,

16.40 óra *Paul Alekszandrovics Ariste* professzor, a bölcsészettudományok honoris causa doktora,

17.20 óra *Denis Sinor* professzor, a bölcsészettudományok honoris causa doktora,

18 óra *Borisz Ivanovics Sztjepanov* professzor, a természettudományok honoris causa doktora,

18.30 óra *Rédei László* professzor, a természettudományok honoris causa doktora,

Szemészeti Klinika előadótermében:

15 óra *Rusznayk István* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

15.40 óra *Dr. Issekutz Béla* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

16.20 óra *Dmitrijev Modeszt Lvovics* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

17 óra *Dr. Bacsich Pál* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

Szülészeti Klinika előadótermében:

15 óra *Kurt Mothes* professzor, a gyógyszerésztudományok honoris causa doktora,

15.40 óra *Thomas Symington* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

16.20 óra *Hubert Meessen* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora,

17 óra *Otto Mayrhofer* professzor, az orvostudományok honoris causa doktora.

A KIVILÁGÍTOTT KLINIKASOR

(Liebmann Béla felvétele)